

Svar på initiativärende av Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD): Står Mitt-S över lagen?

Kommunstyrelsens beslut

Initiativärendet är besvarat.

Ärendet i sin helhet

I ett initiativärende till Kommunstyrelsen från februari 2020 har Sverigedemokraterna önskat att Stadsledningskansliet analyserar och kartlägger det informella styret i Borås Stad, samt hur de informella beslutsgångarna påverkat Borås Stad och dess verksamheter samt att förvaltningen tar fram förslag på hur informationsflödet gällande rutiner kan förbättras. Ärendet föranleddes, enligt dess motivering, av en inbjudan till ett externt möte om infrastruktur, vilken inbjudan inte hade diarieförts eller kommit Sverigedemokraternas ledamöter i Kommunstyrelsen till del.

Ärendet remitterades till förvaltningen för beredning.

Vad som kan undersökas på tjänstemannanivå är hur allmänna handlingar hanteras. En handling blir allmän när den inkommer till myndigheten eller upprättas där. Allmänna handlingar ska diarieföras eller hållas ordnade på annat sätt som medger insyn från utomstående. Med myndighet avses i detta sammanhang kommunal nämnd, således Kommunstyrelsen.

I initiativärendet synes de inkomna handlingarna vara i fokus, varför redogörelsen här begränsas till dem. I 2 kap 9 § Tryckfrihetsförordningen, TF, anges att en handling anses ha kommit in till en myndighet, när den har anlänt till myndigheten eller kommit behörig befattningshavare till handa. I 2 kap 8 § TF finns ett undantag från huvudregeln som anger att brev eller annat meddelande som är ställt personligen till den som innehar befattning vid en myndighet anses som allmän handling, om handlingen gäller ett ärende eller någon annan fråga som ska handläggas av myndigheten och inte är avsedd för mottagaren endast som innehavare av annan ställning.

Det kan ofta vara en grannlaga uppgift att bedöma om ett fysiskt brev eller ett e-postmeddelande till en förtroendevald har kommit denne tillhanda enbart i egenskap av företrädare för ett parti eller åtminstone även delvis som en befattningshavare vid myndigheten. Är det förstnämnda för handen, ska brevet

eller e-postmeddelandet således inte anses vara en allmän handling. I kommentaren till paragrafen anges följande: Undantaget syftar till att göra det möjligt för en befattningshavare, som också är t.ex. partifunktionär eller facklig förtroendeman, att i någon av de sistnämnda egenskaperna kunna ta emot ett meddelande utan att det blir en allmän handling även om meddelandet gäller en fråga som ankommer på myndigheten. Skrivelser från sin egen partiorganisation eller från sina väljare, är sådant man typiskt sett har ansett vara ställt till de förtroendevalda enbart i deras egenskap av just förtroendevalda.

Det ställs ofta frågor till juristerna, om hur viss skrivelse ska hanteras. Det går dock inte att göra någon kartläggning av hur olika skrivelserna hanteras, eftersom skrivelse ställd till och enbart hanterad av en förtroendevald, som vid en efterhandsgranskning konstateras skulle ha ansetts som allmän, inte har kommit tjänstemännen till känna. Det enda som går att bedöma är de skrivelser som de förtroendevalda har fått och frågat om.

Inkomna handlingar hanteras centralt inom förvaltningen och diarieförs eller registreras på annat sätt, som medger möjlighet för utomstående insyn. Registreringen utförs av en registrator med lång erfarenhet och mycket stor kompetens inom området. Ordinarie registratorn och de som ersätter denne vid ledigheter är mycket väl kvalificerade för uppdraget och de utför arbetet på ett utmärkt sätt.

Trots de goda rutinerna och registratorernas kompetens händer det enstaka gånger att en allmän handling inte blir diarieförd eller registrerad på annat sätt. När så sker, beror det oftast på att ett e-postmeddelande har skickats direkt till en tjänstemans e-postadress och att denne, till följd av större arbetsbelastning eller rent förbiseende, försummar att vidarebefordra e-postmeddelandet till registratorn för diarieföring. Sådant kan framkomma när ärendet ska föras fram till beslut.

Det åvilar även ett ansvar hos de förtroendevalda att undersöka om inkomna handlingar är att betrakta som allmänna och därmed ska diarieföras. Ur ett demokratiskt perspektiv är det av stor vikt att samtliga förtroendevalda kan ta del av inbjudningar och information. Risken finns annars att förutsättningarna för att bedriva politik inte blir lika för dem politiska partierna.

Sammanfattningsvis vad gäller hanteringen av de inkomna handlingarna finns det fungerande rutiner och ett väl fungerande diarium, skött av kompetent personal. De få misstag som ändå kan ske, får tillskrivas den mänskliga faktorn och bedöms inte förekomma i någon större omfattning. Dock är det viktigt att liknande händelser inte förekommer, varvid varför det är motiverat att kontinuerligt se över gällande rutiner och att både tjänstemän och förtroendevalda är väl insatta i gällande lagstiftning.

Beslutsunderlag

1. Initiativärende av Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD): Står Mitt-S över lagen?

För Sverigedemokraterna,

Andreas Exner (SD)
Kommunalråd

Kristian Silbvers (SD)
Ledamot, kommunstyrelsen